

Standardowa Procedura Kontroli określa zakres kontroli podmiotów, w odniesieniu do kryteriów Rolnictwa Ekologicznego uregulowanego poprzez Program certyfikacji;

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848¹¹

i wszystkie inne dokumenty pochodne i powołane na podstawie tego rozporządzenia.

Zakres kontroli realizowany przez jednostkę certyfikującą Bureau Veritas Polska Sp. z o.o. odnosi się do produktów pochodzenia rolnego, w tym pszczelarstwa, wymienionych w załączniku I do TFUE², co obejmuje również produkty będącymi pochodnymi takich produktów oraz innych produktów określonych przez Program certyfikacji i obejmujące następujące działalności:

- Produkcja rolna – produkcja roślinna i zwierzęca, w tym pszczelarstwo, z wyłączeniem Akwakultury
- Przygotowanie:
 - przetwarzanie
 - **działania inne niż przetwarzanie, w tym konserwowanie**
 - pakowanie/znakowanie/konfekcjonowanie/Co-packing
- Obrót - Wprowadzanie na rynek/Dystrybucja/Przechowywanie/Eksport/Import

Jako ekologiczny produkt należy rozumieć produkt pochodzący z **produkcji ekologicznej**, inny niż produkt wytworzony w okresie konwersji (Produkty myślistwa lub rybołówstwa nie są uznawane za produkty ekologiczne).

Określenie **produkcja ekologiczna** oznacza stosowanie, w tym w okresie konwersji, metod, produkcji zgodnych z programem certyfikacji na wszystkich **etapach produkcji, przygotowania i dystrybucji**.

Jako **produkt w okresie konwersji** należy rozumieć produkt wytworzony w okresie konwersji, tzn. w okresie przejścia z produkcji nieekologicznej na produkcję ekologiczną, gdzie stosuje się już wymagania programu certyfikacji.

Jako **jednostkę produkcyjną** należy rozumieć wszystkie środki wykorzystywane w danym sektorze produkcji takie jak np. obiekty produkcyjne, grunty rolne, obiekty do składowania środków produkcji, inne obiekty związane z tym sektorem produkcji i określone w **Programie certyfikacji**.

Określenie **podmiot** oznacza osobę fizyczną lub prawną odpowiedzialną za zapewnienie zgodności z niniejszym rozporządzeniem na każdym znajdującym się pod jej kontrolą etapie produkcji, przygotowania i dystrybucji. Podmiotem może być gospodarstwo rolne, podmiot prawny, grupa producentów.

Określenie **etapy produkcji, przygotowania i dystrybucji**, oznaczają każdy etap, począwszy od podstawowej produkcji produktu ekologicznego aż do przechowywania, przetwarzania, transportu oraz sprzedaży lub zaopatrzenia konsumenta końcowego, włączając – w stosownych przypadkach – znakowanie, reklamę, przywóz(import), wywóz(eksport) oraz działania podwykonawcze;

Zakres kontroli obejmują, zarówno osobę fizyczną, osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, jak i osobę prawną, która podejmując działania na produktach pochodzących z produkcji ekologicznej na własny rachunek i/lub rachunek strony trzeciej na wszystkich etapach produkcji, przygotowania i dystrybucji, jest odpowiedzialna, aby przedsięwzięcie ekologiczne pozostające pod ich kontrolą spełniało wymogi określone w **Programie certyfikacji**.

1. Zobowiązania

Jednostka produkcyjna/podmiot gospodarczy/producent/ grupa producentów zobowiązuje się do przestrzegania kryteriów rolnictwa ekologicznego w zakresie swojej działalności, a w konsekwencji odpowiada za wprowadzony na rynek produkt i jego oznakowanie. W zależności od **EKO**-przedsięwzięcia, działania objęte kontrolą, mogą obejmować nadzór nad produkcją, transportem, magazynowaniem oraz inne działania zmieniające i niezmienniejące właściwości produktu (np. suszenie, marynowanie, etykietowanie, dzielenie na gotowe porcje, tworzenie palet zbiorczych oferowanie produktów luzem, obróbka, dodawanie dodatków do pasz, dodawanie dodatków do żywności, stosowanie substancji

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/ALL/?uri=CELEX:32018R0848>. W przypadku zmian w dokumentach i/lub przestania ich obowiązywania, należy odnosić się do aktualnego obowiązującego wydania (jeśli dotyczy).

² Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

pomocniczych w przetwórstwie, tworzenie palet zbiorczych, oferowanie produktów luzem), jak również działania związane z szerokorozumianym obrotem. Uczestnictwo w procesie certyfikacji w rolnictwie ekologicznym nie zwalnia podmiotu gospodarczego z innych zobowiązań prawnych, jak np. wdrożenie dobrych praktyk, wdrożenie HACCP, badania wody, utylizacji odpadów, wymagań budowlanych i transportowych i innych.

2. Cykl certyfikacji

Wymagania, które musi spełnić podmiot, aby uzyskać certyfikację, określa powyżej wymieniony program certyfikacji. Oceną spełnienia wymagań jest **kontrola**, na podstawie której, jednostka Bureau Veritas Polska Sp. z o.o. podejmuje decyzję o udzieleniu, utrzymaniu, rozszerzeniu, zawieszeniu lub cofnięciu certyfikatu. Zgodnie z programem certyfikacji określenie **kontrola** należy rozumieć jako **Kontrola urzędowa i inne czynności urzędowe**³. Kontrolę co do zasady rozumie się przede wszystkim fizyczną bezpośrednią inspekcję (proces oceny) u podmiotu, ale są to również inne formy kontroli – „kontrola dokumentacji”, „kontrola identyfikacyjna”, „urzędowe zatrzymania”, „wydawanie świadectw urzędowych lub poświadczeń urzędowych” i inne działania jednostki certyfikującej, które przeprowadzane są w ramach umowy, na podstawie programu certyfikacji. O podjętej decyzji informuje się podmiot. W przypadku pozytywnej decyzji wydawany jest certyfikat zgodności, zgodnie z wzorem określonym w programie certyfikacji, określający co najmniej nazwę/grupę produktów wraz ich ilościami (jeśli dotyczy), charakter prowadzonych działań. Od momentu wydania certyfikatu do końca okresu jego ważności Bureau Veritas Polska Sp. z o.o. będzie prowadziło nadzór nad wydanym certyfikatem. Nadzór prowadzony jest na przykład poprzez dodatkowe zapowiedziane/niezapowiedziane kontrole i/lub pobieranie próbek produktu na warunkach określonych przez program certyfikacji. W przypadku negatywnej decyzji, informuje się o jej powodach i aby uzyskać certyfikację, podmiot ponownie musi rozpocząć proces certyfikacji.

- 2.1. **Wnioskować o certyfikację** w rolnictwie ekologicznym można przez cały rok. Od momentu otrzymania podpisanej Umowy, potwierdzenia przyjęcia formularza Głównego Inspektora IJHARS - *zgłoszenia podjęcia działalności w zakresie rolnictwa ekologicznego*⁴ przez właściwy WIJHARS i wniosku o certyfikację, w ciągu 10 dni roboczych podmiot zostanie poinformowany o wyniku weryfikacji wniosku. Kontroli podlega cały asortyment produktów ekologicznych, na wszystkich etapach mających miejsce w prowadzonej działalności przez podmiot. Już w momencie wnioskowania o certyfikację należy przedstawić pełny opis praktycznych działań, które będą podjęte w zakresie prowadzonej działalności.
- 2.2. **Umowa** z Bureau Veritas Polska Sp. z o.o. zawierana jest zazwyczaj na okres 3 lat. Certyfikat wydany przez Bureau Veritas jest ważny pod warunkiem przestrzegania przez podmiot wymagań kryteriów rolnictwa ekologicznego oraz warunków Umowy.
- 2.3. **Kontrola**. zakres, w tym ilość kontroli uzależniona jest od poziomu ryzyka zaistnienia niezgodności. Bureau Veritas Polska Sp. z o.o. prowadzi kontrole oparte na ocenie ryzyka, w tym kontrole losowe oraz kontrole krzyżowe, weryfikujące przepływ ilościowy produktu pochodzącego z produkcji ekologicznej. Minimum to co najmniej jedna fizyczna bezpośrednia kontrola w roku. Pierwsza kontrola jest kontrolą zapowiedzianą lub niezapowiedzianą, o terminie kontroli poinformuje Inspektor lub pracownik biura Bureau Veritas. Kontrole niezapowiedziane prowadzi się bez jakiegokolwiek wcześniejszego powiadomienia. W przypadkach uzasadnionych można odmówić przyjęcia kontroli (jeden raz w roku kalendarzowym). Kontrola może również zostać przeprowadzona zdalnie na warunkach i zasadach określonych w programie certyfikacji i *Ustawie o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej*⁴. W takim przypadku kontrolę przeprowadza się z wykorzystaniem dostępnych środków komunikacji na odległość.
- 2.4. **Schemat ogólny kontroli bezpośredniej wygląda następująco**: rozmowa otwierająca inspekcję, obejście jednostek produkcyjnych (magazyny, pomieszczenia produkcyjne, składy, itp.) wraz z wizytacją obszarów produkcyjnych (działki, linie przetwórcze itp.), a następnie przegląd dokumentacji, sporządzenie raportu z kontroli, rozmowa zamykająca inspekcję. Przygotowanie do kontroli przez Inspektora polega na zapoznaniu się z treścią *zgłoszenia podjęcia działalności w zakresie rolnictwa ekologicznego*⁴, wniosku o certyfikację, harmonogramem produkcji i innymi dokumentami podmiotu / Jednostki Produkcyjnej dostanymi na etapie wnioskowania. W czasie kontroli Inspektor weryfikuje, pod kątem spełnienia wymagań rolnictwa ekologicznego zadeklarowane informacje z informacjami zawartymi w Rejestrach Działania, procedurach postępowania, sytuacją zastaną w dniu kontroli oraz informacjami i wyjaśnieniami udzielanymi przez osobę upoważnioną do reprezentowania podmiotu. W czasie ustalonego przebiegu wizytacji Inspektorowi towarzyszy przedstawiciel podmiotu kompetentny w danym zakresie. Inspektor może zadawać pytania

³ Definicja w rozporządzeniu (UE) 2017/6253

⁴ W przypadku zmian w dokumentach i/lub przestania ich obowiązywania, należy odnosić się do aktualnego obowiązującego wydania (jeśli dotyczy).

przedstawicielowi, a także pracownikom, jeśli uważa, że jest to konieczne do potwierdzenia zgodności z kryteriami. W przypadku zauważenia niezgodności lub obszaru do doskonalenia, Inspektor informuje przedstawiciela podmiotu na bieżąco, tak, aby móc określić przyczynę i właściwie ocenić sytuację. Kontrola kończy się sporządzeniem i podpisaniem raportu z kontroli. W wyniku kontroli mogą być wskazane w raporcie niezgodności, których termin usunięcia zazwyczaj wyznacza Inspektor. Sposób udowodnienia skuteczności przeprowadzonych działań naprawczych może odbyć się poprzez dostanie dokumentacji i/lub sprawdzenie poprzez kolejną kontrolę. Raport jest podpisywany przez Inspektora i osobę prawnie reprezentującą podmiot. Kopia Raportu przekazywana jest osobie reprezentującej podmiot. Szczegółowy zakres kontroli w odniesieniu do prowadzonej działalności przedstawiono w dalszej części dokumentu.

- 2.5. **Dokumentacja.** Zaleca się, aby dokumentacja dla potrzeb kontroli zgodności z kryteriami rolnictwa ekologicznego była częścią dokumentacji systemowej. W zależności od organizacji podmiotu, Inspektor może prowadzić przegląd dokumentacji i sporządzać raport w trakcie kontroli lub po niej. Weryfikowany okres rozpoczyna się od dnia poprzedniej kontroli, jednak może on również obejmować wcześniejszy czas. Kontrola kończy się sporządzeniem i podpisaniem raportu przez osobę reprezentującą podmiot i Inspektora Bureau Veritas. Szczegółowe informacje o dokumentacji w odniesieniu do prowadzonej działalności przedstawiono w dalszej części dokumentu.
- 2.6. **Próbki** produktów pobierane są według planu pobierania próbek lub na bieżąco, w czasie kontroli, jeśli Inspektor ma wątpliwość, co do zachowania zgodności z kryteriami rolnictwa ekologicznego.
- 2.7. **Sankcje** wyznacza Inspektor i/lub osoba dokonująca przeglądu wyników kontroli i nadaje termin zakończenia działań korygujących. Wykaz sankcji opracowany jest na podstawie programu certyfikacji przy uwzględnieniu wytycznych i poleceń właściwego organu (jeśli dotyczy). Wykaz jest udostępniany na prośbę podmiotu.
- 2.8. **Terminy.** Czas od dnia kontroli lub od dnia dostania dowodów przeprowadzenia działań naprawczych do dnia podjęcia decyzji o wydaniu certyfikatu nie powinien być dłuższy niż 60 dni roboczych. Czas od podjęcia decyzji o wydaniu certyfikatu do dnia wysłania certyfikatu do Klienta nie może być dłuższy niż 10 dni. Okres ważności certyfikatu będzie określony na dokumencie.

3. Szczegółowy zakres kontroli

W celu harmonizacji zakresów kontroli, podzielono je następujący sposób:

Główna kategoria działalności	Obszar kontroli	Etapy objęte obszarem kontroli	Szczegóły etapów objętych obszarem kontroli	Kategorie produktów:
Produkcja rolna	produkcja roślinna i zwierzęca, w tym pszczelarstwo	Produkcja podstawowa	Uprawa roślin na żywność lub materiał do reprodukcji roślin Hodowla i utrzymanie zwierząt, w tym pszczelarstwo, Uprawa roślin na paszę Uprawa roślin na inne cele Uprawa roślin na przemysł tekstylny, Hodowla i utrzymanie zwierząt na potrzeby przemysłu tekstylnego, Hodowla i utrzymanie zwierząt na potrzeby przemysłu skórzanego.	Nieprzetworzone rośliny i produkty roślinne, w tym nasiona i inny materiał przeznaczony do reprodukcji roślin, Zwierzęta gospodarskie i nieprzetworzone produkty pochodzenia zwierzęcego, Pasza, Herbata paragwajska, Kukurydza cukrowa, Liście winorośli, Rdzenie palmowe, Kielki chmielu i inne podobne jadalne części roślin i wytwarzane z nich produkty, Zatycki z korka naturalnego, nieaglomerowane i bez żadnych substancji wiążących, Bawełna, niezgrzebłona i nieczesana, Wełna, niezgrzebłona i nieczesana, Skóry surowe i skóry niewyprawione, Kokon jedwabnika nadający się do zwijania, Naturalne gumy i żywice, Wosk pszczeli, Tradycyjne ziołowe preparaty na bazie roślin
		Przechowywanie	Produktów wytworzonych	
		Wprowadzanie do obrotu	Produktów wytworzonych	
		Inne: znakowanie, reklama, działania podwykonawcze	w odniesieniu tylko do wytworzonych produktów i/lub wykonywanych czynności w ramach głównej kategorii działalności	

Przygotowanie	Przetwarzanie ⁵ działania inne niż przetwarzanie, w tym konserwowanie ⁶ pakowanie/znakowanie/konfekcjonowanie/Co-packing	Przygotowanie – przetwarzanie	W odniesieniu do wyprodukowanych/przygotowanych produktów na rachunek własny i/lub jako podwykonawca.	Nieprzetworzone rośliny i produkty roślinne, w tym nasiona i inny materiał przeznaczony do reprodukcji roślin, Przetworzone produkty rolne, w tym produkty akwakultury, do wykorzystania jako żywność, Pasza (w tym karma dla zwierząt domowych) , Algi i nieprzetworzone produkty akwakultury, Herbata paragwajska, Kukurydza cukrowa, Liście winorośli, Rdzenie palmowe, Kiełki chmielu i inne podobne jadalne części roślin i wytwarzane z nich produkty, Wino, Drożdże używane jako żywność lub pasza, Zatyczki z korka naturalnego, nieaglomerowane i bez żadnych substancji wiążących, Bawełna, niezgrzeblona i nieczesana, Wełna, niezgrzeblona i nieczesana, Skóry surowe i skóry niewyprawione, Tradycyjne ziołowe preparaty na bazie roślin, Sól morską i inne rodzaje soli stosowane w żywności i paszy, Olejki eteryczne, Kokon jedwabnika nadający się do zwijania, Naturalne gумы i żywice, Wosk pszczeli
		Przygotowanie – działania inne niż przetwarzanie, w tym konserwowane	W odniesieniu do wyprodukowanych/przygotowanych produktów na rachunek własny i/lub jako podwykonawca.	
		Przygotowanie - pakowanie/znakowanie/konfekcjonowanie/Co-packing	W odniesieniu do wyprodukowanych/przygotowanych/zakupionych produktów na rachunek własny i/lub jako podwykonawca.	
		Przechowywanie	W odniesieniu do wyprodukowanych/przygotowanych produktów na rachunek własny i/lub jako podwykonawca. W odniesieniu do produktów podanych przygotowaniu - pakowanie/znakowanie/konfekcjonowanie/Co-packing na rachunek własny i/lub jako podwykonawca.	
		Wprowadzanie do obrotu	W odniesieniu do wyprodukowanych/przygotowanych produktów na rachunek własny i/lub jako podwykonawca. W odniesieniu do produktów podanych przygotowaniu - pakowanie/znakowanie/konfekcjonowanie/Co-packing na rachunek własny i/lub jako podwykonawca.	
		Eksport	W odniesieniu do wyprodukowanych/przygotowanych produktów na rachunek własny i/lub jako podwykonawca. W odniesieniu do produktów podanych przygotowaniu - pakowanie/znakowanie/konfekcjonowanie/Co-packing na rachunek własny i/lub jako podwykonawca.	
		Inne: znakowanie, reklama, działania podwykonawcze	W odniesieniu tylko do przygotowanych produktów i/lub wykonywanych czynności w ramach głównej kategorii działalności	
Obrót	Wprowadzanie na rynek/Dystrybucja/Przechowywanie/Eksport/Import	Wprowadzanie do obrotu	W odniesieniu do zakupionych produktów na rachunek własny.	Nieprzetworzone rośliny i produkty roślinne, w tym nasiona i inny materiał przeznaczony do reprodukcji roślin, Przetworzone produkty rolne, w tym produkty akwakultury, do wykorzystania jako żywność, Pasza (w tym karma dla zwierząt domowych) , Algi i nieprzetworzone produkty akwakultury, Herbata paragwajska, Kukurydza cukrowa, Liście winorośli, Rdzenie palmowe, Kiełki chmielu i inne podobne jadalne części roślin i wytwarzane z nich produkty, Wino, Drożdże używane jako żywność lub pasza, Zatyczki z korka naturalnego, nieaglomerowane i bez żadnych substancji wiążących, Bawełna, niezgrzeblona i nieczesana, Wełna, niezgrzeblona i nieczesana, Skóry surowe i skóry niewyprawione, Tradycyjne ziołowe preparaty na bazie roślin, Sól morską i inne rodzaje soli stosowane w żywności i paszy, Olejki eteryczne, Kokon jedwabnika nadający się do zwijania, Naturalne gумы i żywice, Wosk pszczeli
		Przechowywanie	W odniesieniu do zakupionych produktów na rachunek własny, które nie podlegają przygotowaniu. W odniesieniu do produktów przechowywanych jako podwykonawstwo.	
		Import	W odniesieniu do zakupionych produktów na rachunek własny	
		Eksport	W odniesieniu do produktów, nad którymi ma się odpowiedzialność prawną.	
		Inne: znakowanie, reklama, działania podwykonawcze	W odniesieniu do produktów /lub wykonywanych czynności w ramach głównej kategorii działalności	

⁵ czynności przetwarzania - działania, które znacznie zmieniają produkt wyjściowy,

- w tym ogrzewanie, wędzenie, solenie, dojrzewanie, suszenie, marynowanie, ekstrakcję, wyciskanie lub połączenie tych procesów przy możliwym zastosowaniu substancji – dodatków do żywności, substancji pomocniczych w przetwórstwie, środków aromatyzujących, wody, soli, preparatów na bazie mikroorganizmów, enzymów, minerałów, mikroelementów, witamin, a także aminokwasów i innych mikroelementów.
- przy możliwym zastosowaniu substancji – dodatków do żywności, substancji pomocniczych w przetwórstwie, środków aromatyzujących, wody, soli, preparatów na bazie mikroorganizmów, enzymów, minerałów, mikroelementów, witamin, a także aminokwasów i innych mikroelementów.

⁶ działań któremu poddawany jest produkt inne niż przetwarzanie i które nie zmieniają znacznie produktu wyjściowego, działania te mogą obejmować również konserwowanie. Produkty podlegające następującym działaniom: mielenie, rozdziałanie, podzielenie na części, przecięcie, pokrojenie, pozabawianie kości, rozdrobienie, oskórowanie, wygarbowanie, skruszenie, nacięcie, wyczyszczenie, przycięcie, pozabawienie łusek, zmielenie, schładzanie, zamrażanie, rozmrażanie, ubój i rozbiór produktów pochodzenia zwierzęcego, w tym operacje pakowania i etykietowania produktów, które podlegały tym działaniom.

Certyfikacja grupowa*	produkcja roślinna i zwierzęca, w tym pszczelarstwo	Produkcja podstawowa	Uprawa roślin na żywność lub materiał do reprodukcji roślin Hodowla i utrzymanie zwierząt, w tym pszczelarstwo, Uprawa roślin na paszę Uprawa roślin na inne cele. Uprawa roślin na przemysł tekstylny, Hodowla i utrzymanie zwierząt na potrzeby przemysłu tekstylnego, Hodowla i utrzymanie zwierząt na potrzeby przemysłu skórzanego.	Nieprzetworzone rośliny i produkty roślinne, w tym nasiona i inny materiał przeznaczony do reprodukcji roślin, Zwierzęta gospodarskie i nieprzetworzone produkty pochodzenia zwierzęcego, Pasza, Herbata paragwajska, Kukurydza cukrowa, Liście winorośli, Rdzenie palmowe, Kiełki chmielu i inne podobne jadalne części roślin i wytwarzane z nich produkty, Zatyczki z korka naturalnego, nieaglomerowane i bez żadnych substancji wiążących, Bawełna, niezgrzeblona i nieczesana, Wełna, niezgrzeblona i nieczesana Skóry surowe i skóry niewyprawione
	Przechowywanie	Produktów wytworzonych tylko w grupie		
	Wprowadzanie do obrotu	Produktów wytworzonych tylko w grupie		
	Inne: znakowanie, reklama, działania podwykonawcze	w odniesieniu tylko do wytworzonych produktów w grupie i/lub wykonywanych czynności w ramach głównej kategorii działalności		
* Zakres kontroli dla certyfikacji grupowej oprócz wskazanych obszarów, obejmuje również system zarządzania jakością w grupie				

3.1. Produkcja rolna

Dokumentacja, w tym także dokumentacja księgową, wymagana w czasie kontroli, powinna być łatwo dostępna i czytelna. Kontrola zgodności z kryteriami rolnictwa ekologicznego ma na celu określenie czy produkty produkcji ekologicznej w czasie całej swojej drogi podlegają identyfikacji i identyfikowalności i czy są zabezpieczone przed celowym lub przypadkowym zanieczyszczeniem i/lub podmianą. Dokumentacja taka powinna obejmować:

- dowody w sprawie zakupu materiału do reprodukcji roślin, nawozów, środków ochrony roślin i innych środków do produkcji np. typu: mikroorganizmy,
- dowody w sprawie sprzedaży produktów
- porozumienia z innymi podmiotami, w tym z zakresu usług agrotechnicznych, użyczenia, odstąpienia, dzierżawy, zarządzania obornikiem,
- specyfikacje, etykiety, karty charakterystyki zakupionych środków do produkcji,
- potwierdzenia od zewnętrznych dostawców o niewystępowaniu GMO (Organizmów genetycznie Modyfikowanych),
- rejestry produkcji roślinnej i zwierzęcej,
- certyfikaty zgodności dla zakupionych produktów pochodzących z produkcji ekologicznej,
- reklamacje otrzymane od swoich odbiorców,
- pozwolenia na odstępstwa (patrz punkt 9),
- raporty z innych kontroli np. Wojewódzkiego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych WIJHARS lub Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ARIMR,
- ewidencję towarową np. dokumenty WZ i dokumentacja księgową dokonanych transakcji np. faktury zakupu, sprzedaży, kwity wagowe.

Dowody rozumiane są jako: umowy kupna-sprzedaży, umowy przekazania, umowy darowania, porozumienia, faktury, rachunki, umowy użyczenia, umowy dzierżawy, umowy wynajmu lub jeśli powyższe nie są stosowne: zapisy w prowadzonej ewidencji roślinnej i zwierzęcej, towarowej i księgowej. Dokumentacja dotyczy:

- zwierząt i produkcji zwierzęcej (uwaga: produkcja równoległa – rozdzielność potwierdzona dokumentacją),
- leków weterynaryjnych,
- wykorzystywanych pasz przy produkcji zwierzęcej,

- użycia nawozów oraz zarządzania na (uwaga w przypadku użycia obornika – Plan zarządzania należy dostarczyć do jednostki certyfikującej w danym roku kalendarzowym),
- opisu przedsięwzięcia – opis podejmowanych działań w ramach prowadzonych działań.
- roślin i produkcji roślinnej (uwaga: produkcja równoległa – rozdzielność potwierdzona dokumentacją),
- użycia środków ochrony roślin,
- środków myjących/dezynfekujących i innych środków użytych w Jednostce Produkcyjnej,
- materiału do reprodukcji roślin
- stanów magazynowych pasz, produktów, sprzętu agrotechnicznego,
- organizmów genetycznie modyfikowanych – zaświadczenia o ich niewystępowaniu,
- transportu (potwierdzenie czystości, zamknięcie),
- dokumentacji dotyczącej wnioskowania o odstępstwa i jeśli dotyczy stosownych pozwoleń,
- dowodów na wprowadzenie skutecznych dowodów na podjęcie działań korygujących w wyniku złożonych reklamacji, dotyczących zakresu rolnictwa ekologicznego lub w wyniku wyznaczenia niezgodności przez jednostkę Bureau Veritas,
- wykonanych badań np. pozostałość środków ochrony roślin, metali ciężkich i innych,
- raportów z innych kontroli np. Wojewódzkiego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych WIJHARS lub Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ARiMR,
- powoływania się na certyfikacje np. materiały reklamowe, dokumenty transakcyjne, ulotki,
- ewidencji towarowej np. dokumenty WZ i dokumentacja księgową dokonanych transakcji np. faktury zakupu, sprzedaży, kwity wagowe.

Rzetelne prowadzenie zapisów z produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz zachowanie dowodów działań podjętych w Jednostce Produkcyjnej umożliwi odzwierciedlenie tego, co działa się w całym okresie ważności certyfikatu zgodności.

Kontroli podlegają również wprowadzone i utrzymywane przez podmiot:

- środki ostrożności w odniesieniu do ryzyk zanieczyszczenia produkcji i produktów pochodzących z produkcji ekologicznej niedopuszczonymi produktami lub substancjami,
- środki ostrożności w celu zapobiegania ryzyku zanieczyszczenia produkcji i produktów pochodzących z produkcji ekologicznej i niedopuszczonymi produktami lub substancjami,
- środki praktyczne w celu zapewnienia zgodności z programem certyfikacji,

oraz, czy są one proporcjonalne i adekwatne.

3.1.1. Rośliny i produkty roślinne

3.1.1.1. Materiał do reprodukcji roślin

Do produkcji roślin i produktów roślinnych innych niż materiał przeznaczony do reprodukcji roślin stosuje się wyłącznie ekologiczny materiał przeznaczony do reprodukcji roślin (materiał przeznaczony do reprodukcji roślin oznacza rośliny oraz wszystkie części roślin, w tym nasiona, na każdym etapie wzrostu, które są zdolne i przeznaczone do wytworzenia całych roślin). W tym celu roślina mateczna uprawiana jest zgodnie z zasadami rolnictwa ekologicznego przez jedno pokolenie, a w przypadku wieloletnich, przez co najmniej 2 sezony wegetacyjne. Kontroli podlegają dowody z poniższego zakresu:

- dostawca i nazwa materiału do reprodukcji roślin,
- ilość zakupionego materiału do reprodukcji roślin,
- ilość użytego własnego materiału do reprodukcji roślin,
- certyfikat dla materiału do reprodukcji roślin,

- odstępstwo na zastosowanie nie-ekologicznego materiału do reprodukcji roślin – jeśli dotyczy,
- świadectwo kwalifikacji materiału do reprodukcji roślin,
- w przypadku zaprawiania – w jaki sposób, czym i w jakich ilościach.

3.1.1.2. Nawozy i środki poprawiające właściwości gleby

W przypadku, gdy potrzeby odżywcze roślin nie mogą być zaspokojone poprzez właściwe praktyki uprawy, wieloletni płodozmian lub użycie preparatów biodynamicznych można użyć – tylko w koniecznym zakresie – nawozów i środków poprawiających właściwości gleby, jeśli spełniają one wymagania określone w programie certyfikacji i są jednocześnie dopuszczone w ogólnym sektorze rolniczym. Kontrolni podlegają dowody z poniższego zakresu:

- wyniki badań gleby, wskazujące na potrzebę zastosowania nawożenia,
- wyniki obserwacji kondycji roślin, wskazujące na potrzebę zastosowania nawożenia,
- nazwa i ilość zakupionego środka, w tym świadectwa jakości potwierdzające możliwość użycia w rolnictwie ekologicznym (jeśli dotyczy),
- zastosowana ilość nawożenia,
- lokalizacja działek, na których zastosowano nawóz,
- datę zastosowania,
- inny dowód wskazujący potrzebę zastosowania nawożenia.

3.1.1.3. Środki Ochrony Roślin

W przypadku, gdy odpowiednia ochrona roślin nie jest możliwa poprzez właściwe praktyki uprawy, wieloletni płodozmian, użycie preparatów biodynamicznych, czy użycie naturalnych wrogów, można użyć – tylko w koniecznym zakresie – środków ochrony roślin, jeśli spełniają one wymagania określone w programie certyfikacji i są jednocześnie dopuszczone w ogólnym sektorze rolniczym. Kontrolni podlegają dowody z poniższego zakresu:

- wyniki monitoringu szkodników, chorób, wskazujące na potrzebę zastosowania środka ochrony roślin,
- lokalizacja działek, na których zastosowano środek ochrony,
- dawka środka,
- nazwa i ilość zakupionego środka, w tym świadectwa jakości potwierdzające możliwość użycia w rolnictwie ekologicznym (jeśli dotyczy)
- datę zastosowania, okres karencji,
- inny dowód wskazujący potrzebę zastosowania środków ochrony roślin.

3.1.1.4. Zbiory produktów roślinnych

Aby rośliny i produkty roślinne mogły być oznakowane jako ekologiczny, muszą przejść okres konwersji. Dla gruntów: 2 lata przed wysiewem dla upraw jednorocznych, łąki pastwiska to 2 lata przed wykorzystaniem ich jako ekologiczna pasza, dla innych roślin wieloletnich 3 lata przed zbiorem ich jako ekologicznych. Okresy konwersji mogą być skrócone lub przedłużone w szczególnych przypadkach. Kontrolni podlegają dowody z poniższego zakresu:

- nazwę zebranego plonu,
- datę zbioru,
- wielkość zbioru,
- przeznaczenie zbioru.

3.1.2. Zwierzęta gospodarskie i nieprzetworzone produkty pochodzenia zwierzęcego

3.1.2.1. Zwiększenie stada

Należy prowadzić ewidencję zwierząt w formie rejestrów. Kontroli podlegają dowody z poniższego zakresu:

- nazwa i numer identyfikacyjny zwierząt/stad,
- wiek zwierząt,
- ilość zwierząt,
- dokumentacja weterynaryjna,
- pochodzenie i status zwierząt (I, II rok konwersji – przestawiania, ekologiczny, konwencjonalny).

3.1.2.2. Zmniejszenie stada

Kontroli podlegają dowody z poniższego zakresu:

- nazwa i numer identyfikacyjny zwierząt/stad,
- wiek zwierząt,
- ilość zwierząt,
- jeśli miało miejsce padnięcie zwierzęcia – przyczyna,
- jeśli sprzedaż zwierzęcia – gatunek zwierzęcia, ilość, waga, data, wiek sprzedanych zwierząt,
- ekologiczny status zwierząt (certyfikat).

3.1.2.3. Dobrostan zwierząt

Należy przestrzegać wysokiego poziomu dobrostanu z uwzględnieniem specyficznych potrzeb danych gatunków, dobór ras z uwzględnieniem zdolności do przystosowania się do warunków lokalnych - odpowiednia żywotność i odporność na choroby. Zapewnienie regularnego ruchu, dostępu do terenów na wolnym powietrzu i pastwisk, skarmianie paszą pochodzącą z produkcji ekologicznej i naturalnymi substancjami nierolniczymi. Kontroli podlegają dowody z poniższego zakresu:

- budynki inwentarskie i pastwiska (wymiaru wybiegów, warunki bytowania zwierząt),
- ilość zwierząt,
- stan aktualny i plany inwestycyjne budynków i wybiegów,
- zapisy z monitoringu warunków w pomieszczeniach inwentarskich,
- zapisy okresów, kiedy zwierzęta były wypasane.

3.1.2.4. Leczenie

W przypadku choroby zwierząt, należy zapobiec cierpieniu – pierwszeństwo mają leki fitoterapeutyczne, homeopatyczne, a jeśli ich użycie jest nieodpowiednie – alopacyjne weterynaryjne produkty lecznicze, w tym antybiotyki. Działania te muszą być pod kontrolą lekarza weterynarii. Zakazane jest podawanie stymulatorów wzrostu, produktywności, rozrodczości i w sposób profilaktyczny syntetycznych alopacyjnych weterynaryjnych produktów leczniczych lub antybiotyków. Kontroli podlegają dowody z poniższego zakresu:

- nazwa i numer identyfikacyjny leczonego zwierzęcia,
- data zachorowania i okres przyjmowania leków przez zwierzę,
- nazwa leku i substancja aktywna użytego lekarstwa,
- zachowanie podwójnego okresu karencji,
- diagnoza i sposób postępowania z chorym zwierzęciem,
- dawka użytego leku,
- ilość zachorowań zwierząt w ciągu roku.

3.1.2.5. Pasze

Wszystkie młode ssaki powinny być karmione naturalnym mlekiem przez określony czas. System chowu zwierząt roślinożernych polega na najwyższym wykorzystaniu pastwisk, średnio do 25 % składu dawek pokarmowych mogą stanowić pasze pochodzące z produkcji w okresie konwersji z **drugiego roku konwersji**. W przypadku, gdy pasze z produkcji w okresie konwersji pochodzą z jednostki w samym gospodarstwie, odsetek ten można zwiększyć do 100 %. Kontroli podlegają dowody z poniższego zakresu:

- nazwa i przeznaczenie paszy,
- ilość paszy,
- skład mieszanki paszowej,
- procentowa zawartość paszy ekologicznej i innej (oznaczenie na etykiecie, specyfikacji),
- jeśli nie ekologiczny status paszy – podana ilość,
- specyfikacja lub etykieta z opisem składu paszy.

3.1.2.6. Sprzedaż zwierząt i produktów zwierzęcych

W przypadku równoczesnego przedstawiania produkcji roślinnej i zwierzęcej okres konwersji skrócony jest do 24 miesięcy. Natomiast w przypadku przybycia do ekologicznej jednostki produkcyjnej nowego zwierzęcia nie pochodzącego z rolnictwa ekologicznego obowiązują go określone okresy konwersji zgodnie z programem certyfikacji, po zakończeniu, których zwierzę i produkty z niego wytworzone mogą być oznakowane jako ekologiczne. Kontroli podlegają dowody z poniższego zakresu:

- nazwa i ekologiczny status,
- ilość sprzedana,
- data sprzedaży,
- odbiorca i przeznaczenie produktu,
- w przypadku zwierząt wcześniej leczonych o sprzedaży należy poinformować Bureau Veritas.

3.1.3. Przechowywanie surowców w obrębie Jednostki Produkcyjnej

Informacje o aktualnych stanach magazynowych powinny być dostępne w czasie kontroli w formie zapisów np. w Rejestrze Działań. Kontroli podlegają dowody z poniższego zakresu:

- określenie nazw, ilości i miejsc przechowywanych surowców/produktów,
- rozdzielność surowców/produktów ekologicznych od nieekologicznych/innych/ w okresie konwersji,
- identyfikowalność produktów,
- metody produkcji, ilości sprzedanych surowców/produktów.

3.1.4. Działania przetwórcze surowców w obrębie Jednostki Produkcyjnej

Informacje o podejmowanych działaniach w zakresie przetwarzania surowców powinny być dostępne w czasie kontroli w formie odpowiednich zapisów. Kontroli podlegają dowody z poniższego zakresu:

- receptura produktu,
- proces przetwarzania surowców,
- pochodzenie surowców i oznakowanie produktu,
- ilości sprzedane,
- identyfikowalność,

- dokumenty księgowo,
- udokumentowane zasady dobrych praktyk produkcyjnych i higienicznych.

Szczegółowy zakres kontroli związany z przetwórstwem produktów rolnictwa ekologicznego przedstawiono w dalszej części dokumentu. Prowadzenie działań przetwórczych wymaga zgłoszenie drugiej kategorii działalności do kontroli.

3.1.5. Pakowanie i Transport

Transport produktów ekologicznych, w okresie konwersji i nieekologicznych można zorganizować jednym środkiem transportowym, jeżeli będą podjęte środki zabezpieczające np. skutecznie fizycznie oddzielenie, przed pomieszaniem lub zamianą z innym produktem. Należy zabezpieczyć produkt odpowiednim opakowaniem, oznakowaniem i zamknięciem pojazdu/pojemników tak, aby nie było możliwości zamiany zawartości lub manipulowania/uszkodzenia plomby. Takie zamknięcie pojazdu nie jest wymagane, jeśli transportowi towarzyszy dokument transportowy, transport prowadzony jest między podmiotami ekologicznymi i prowadzona jest ewidencja działań transportowych przez wszystkie zaangażowane Podmioty. Kontroli podlegają dowody z poniższego zakresu:

- rejestry mycia środków transportowych,
- etykieta, dokumenty towarzyszące, zawierające informacje o produkcie z nazwa transportową, wskazaniem jednostki certyfikującej (np. listy przewozowe),
- rejestr działań transportowych w tym monitoring temperatur – jeśli dotyczy.

3.1.6. Dopuszczone produkty służące do czyszczenia i dezynfekcji

Dozwolone produkty służące do czyszczenia i dezynfekcji, wymienione są w formie zemkniętych wykazów, które utrzymywane są przez Program certyfikacji.

Kontroli podlegają dowody z poniższego zakresu:

- harmonogramy mycia i dezynfekcji,
- rejestry mycia obiektów, środków transportu – jeśli dotyczy,
- etykieta, skład produktów służących do czyszczenia i dezynfekcji.

3.1.7. Identyfikowalność i bilans masy

Należy zapewnić identyfikowalność na każdym etapie produkcji. Wdrożone środki powinny określać drogę produktu przez całe gospodarstwo, aby zapobiec jakimkolwiek pomieszaniu, zanieczyszczeniu. Należy wdrożyć odpowiednie działania do określenia ilości wchodzących (zbiory, zakupy) i wychodzących z Gospodarstwa. Kontroli podlegają dowody z poniższego zakresu:

- zapisy identyfikujące na poziomie dostawców, sprzedawców, odbiorców i nabywców,
- identyfikowalność wewnętrzna (magazyn, pole, transport),

3.2. Obrót - Wprowadzanie na rynek/Dystrybucja/Przechowywanie/Eksport/Import, Przygotowanie - Przetwarzanie, Przygotowanie - działania inne niż przetwarzanie, w tym konserwowanie, pakowanie/znakowanie/konfekcjonowanie/Co-packing produktów

Dokumentacja, w tym także dokumentacja towarowa i księgowo, wymagana w czasie kontroli, powinna być łatwo dostępna i czytelna. Kontrola zgodności z kryteriami rolnictwa ekologicznego ma na celu określenie czy produkt pochodzący z produkcji ekologicznej w czasie całej swojej drogi podlega identyfikacji i identyfikowalności, czy jest zabezpieczony przed celowym lub przypadkowym zanieczyszczeniem lub podmianą. Świadczenia z kontroli, w przypadku importu z krajów trzecich, powinny być dostępne i umożliwiać identyfikację przywożonych przesyłek. Dokumentacja taka powinna obejmować:

- dokumenty i zapisy dotyczące przetwarzania produktów. Każdy Podmiot może mieć wdrożone własne indywidualne systemy zarządzania dokumentami i procesami, istotne jest, aby były one dostępne, zrozumiałe i rzetelnie uzupełniane,

- identyfikacja krytycznych etapów przetwarzania w zakresie przestrzegania kryteriów rolnictwa ekologicznego,
- opis środków ostrożności w celu uniknięcia ryzyka zanieczyszczenia przez niedozwolone substancje lub środki. Szczególne znaczenie mają procesy mycia i/lub czyszczenia, należy badać skuteczność mycia/czyszczenia oraz prowadzić ich ewidencję.
- opis środków w celu zapobiegnięcia wprowadzeniu do obrotu produktów niespełniających wymagań programu certyfikacji
- opis środków w przypadku gdy prowadzi się produkcję równoległą, wszystkie etapy od przyjęcia/zakupu surowca pochodzącego z produkcji ekologicznej poprzez przetwórstwo/konserwowanie/przechowywanie/ do wydania/sprzedaży z magazynu produktów gotowych muszą być zidentyfikowane i powinny być podjęte działania zabezpieczające ich rozdzielność (odseparowanie) w stosunku do działań na produktach nieekologicznych, jak i samych produktów nieekologicznych.
- identyfikacji dostawców produktów/surowców pochodzących z produkcji ekologicznej (np. kryteria oceny dostawcy, lista produktów, powiązana z dostawcą i ilością dostarczonych produktów, wewnętrzne systemy kontroli dostawców – jeśli dotyczy),
- dane dotyczące produktów/surowców pochodzących z produkcji ekologicznej (np. certyfikaty produktów, specyfikacje, rodzaj opakowań, badania),
- dane dotyczące podwykonawców (Umowy i ich zakres oraz certyfikaty zgodności – jeśli dotyczy),
- dane dotyczące lokalizacji działalności i rodzaj podejmowanych tam działań,
- dane dotyczące stanów magazynowych (dane ilościowe przyjęte-wydane, kontrola przyjęć, wydań, strat, zwrotów, reklamacji, opis systemu identyfikowalności),
- planu pomieszczeń wraz przepływem produktów/surowców pochodzących z produkcji ekologicznej (diagram z oznaczeniem pomieszczeń/regalów, droga produktu od przyjęcia do wydania, strefy na produkt niezgodny lub już nie spełniający kryteriów),
- opisu przedsięwzięcia – dane dotyczące procedur postępowania w ramach realizacji wymagań przez podmiot gospodarczy (w zależności od prowadzonych działań, np. w formie procedur systemowych lub dodatkowych instrukcji, określenie punktów krytycznych),
- dokumentacji i zapisów, wzorów formularzy z zakresu podejmowanych działań (identyfikacja zagrożeń dla produktów pochodzących z produkcji ekologicznej pod względem zachowania zgodności z kryteriami, ewentualnie wyznaczenie krytycznych etapów i określenie ich nadzoru; zapisy z analizy skutkujące wyznaczeniem nowych krytycznych punktów/etapów lub skutkujące brakiem wyznaczenia nowych punktów/etapów powinny być dostępne w czasie kontroli),
- listy produktów/surowców pochodzących z produkcji ekologicznej przyjmowanych/ zakupywanych przez podmiot
- wyznaczenia osób odpowiedzialnych (zakres obowiązków i uprawnień) oraz osób kontaktowych w sprawach wprowadzenia do obrotu produktów oznakowanych jako ekologiczne lub w okresie konwersji
- planu szkoleń personelu z zakresu identyfikacji i postępowania w ramach procedur odnoszących się do spełniania wymogów programu certyfikacji

Rzetelne prowadzenie zapisów oraz zachowanie dowodów z podjętych działań umożliwi odzwierciedlenie tego, co działo się w całym okresie ważności certyfikatu zgodności. Kontroli podlegają również wprowadzone i utrzymywane przez podmiot:

- środki ostrożności w odniesieniu do ryzyk zanieczyszczenia produkcji i produktów pochodzących z produkcji ekologicznej niedopuszczonymi produktami lub substancjami
- środki ostrożności w celu zapobiegania ryzyku zanieczyszczenia produkcji i produktów pochodzących z produkcji ekologicznej niedopuszczonymi produktami lub substancjami
- środki praktyczne w celu zapewnienia zgodności z programem certyfikacji

oraz, czy są one proporcjonalne i adekwatne.

3.2.1. Obrót - Wprowadzanie na rynek/Dystrybucja/Przechowywanie/Eksport/Import

Wnioskujący zobowiązany jest przedstawić wykaz wszystkich miejsc, w których prowadzi działalność (lub jego podwykonawcy) i wskazać te, w których będą prowadzone czynności związane z produktami pochodzącymi z produkcji ekologicznej. Dla drogi produktów w klasycznym układzie: Transport od Producenta do jednostki produkcyjnej (dystrybucyjnej) – Przyjęcie, Magazynowanie i wydanie – Transport do odbiorcy/Sklepu, w ciągu roku przeprowadzona będzie minimum jedna fizyczna kontrola wszystkich jednostek dystrybucji wraz ze związanym transportem, ewentualnie innymi etapami towarzyszącymi (np. konfekcjonowanie/stickerowanie – patrz kategoria działalności przygotowanie), które podmiot

przedstawia na etapie wnioskowania, a jednostka certyfikująca uznaje za istotne dla zachowania zgodności z kryteriami rolnictwa ekologicznego. Jeśli któryś z powyższych etapów jest zleczony podwykonawcy jest on także zobowiązany do podlegania systemowi kontroli. **Co do zasady, każde centrum dystrybucyjne/magazyn/sklepy i inne związane lokalizacje oraz wszystkie działania na produktach pochodzących z produkcji ekologicznej w powyższych obszarach podlegają minimum jednej corocznej pełnej kontroli na zgodność z kryteriami. Podmiot identyfikuje krytyczne etapy obrotu w zakresie przestrzegania kryteriów rolnictwa ekologicznego. W szczególności należy podjąć środki ostrożności w celu uniknięcia ryzyka zanieczyszczenia przez niedozwolone produkty, substancje lub środki. Zaleca się również przeprowadzenie analizy na potrzebę zapobiegania oszustwom dla prowadzonych działań w rolnictwie ekologicznym (tak zwany Organic fraud prevention plan).** Kontrolę oznakowania produktów ekologicznych w sklepie przy sprzedaży bezpośredniej podlegają tylko nieopakowane (tak zwane luzem), w przypadku produktów opakowanych kontrolę prowadzi właściwa Inspekcja Państwowa. W przypadkach, kiedy podmiot prowadzi w innym układzie niż przedstawiono powyżej, na etapie ofertowania lub weryfikacji wniosku o certyfikację, zostanie przedstawiony przez Jednostkę Certyfikującą Plan Kontroli dla poszczególnych etapów/lokalizacji.

3.2.1.1. Przyjmowanie produktu pochodzącego z produkcji ekologicznej

Zanim produkt pochodzący z produkcji ekologicznej zostanie przyjęty do jednostki produkcyjnej należy przeprowadzić kontrolę dokumentacji towarzyszącej dostawie (określenie nazwy produktu, producenta, numer i nazwa jednostki certyfikującej, numer partii, listy przewozowe, certyfikat) i etykiet z faktyczną zawartością dostawy. Kontroli podlega zamknięcie opakowań/pojemników/kontenerów, które ma uniemożliwić zamianę zawartości w czasie transportu bez widocznego uszkodzenia plomb. Zamknięcie takie nie jest wymagane, jeśli transport dotyczy podmiotów uczestniczących w systemie certyfikacji ekologicznej, dostawie towarzyszy dokument z wymaganymi danymi, transport obejmuje wyłącznie produkty ekologiczne lub wyłącznie produkty w okresie konwersji; oraz zaangażowane podmioty prowadzą ewidencję wydań/odbiorów. Kontroli podlegają dowody z poniższego zakresu:

- Kryteria przyjęcia produktu do jednostki produkcyjnej– identyfikacja i zapisy z wyniku kontroli (np. prawidłowość oznakowania, oznakowanie/dokumentacja towarzysząca a zawartość dostawy, warunki i identyfikacja transportu). Kontrola opakowań i zapisy z wyników kontroli.
- Kopie certyfikatów zgodności dla przyjętych produktów pochodzących z produkcji ekologicznej
- Dokumentacja księgową dla przyjęcia danej partii produktu i ewidencja wszystkich dostaw od ostatniej kontroli (faktura VAT, faktura RR, kwit wagowy, rejestry zakupów, itp.).
- Potwierdzenie, że procedura przyjęcia produktów jest znana właściwym pracownikom (np. szkolenia, instrukcje stanowiskowe).
- Dokumenty transportowe.
- W przypadku importu z krajów trzecich należy wyraźnie określić w dokumentacji wyniki weryfikacji podczas przyjmowania produktów i uzupełnić w stosownym miejscu świadectwo kontroli.

3.2.1.2. Opakowanie inne niż jednostkowe

W poszanowaniu innych wymagań odnośnie materiałów opakowaniowych dla żywności, produkty pochodzące z produkcji ekologicznej powinny być tak opakowane, aby nie było możliwości podmienienia ich zawartości bez uszkodzenia opakowania. Produkt z uszkodzonym opakowaniem jednostkowym powinien być objęty stosownymi działaniami korygującymi. W przypadku, gdy produkty, z racji ich charakteru, nie pakuje się w opakowania jednostkowe np. warzywa, należy wdrożyć i udokumentować takie postępowanie, które zminimalizuje ryzyko zanieczyszczenia niedozwolonym produktem/substancją lub podmiany z innym produktem nieekologicznym (jako działania celowe lub przypadkowe). Dla produktów z opakowań zbiorczych (luz), które są dzielone na porcje na życzenie klienta i przy kliencie lub dzielone, pakowane i etykietowane w sklepie do samoobsługi, powinny być podjęte takie działania, aby zminimalizować ryzyko zamiany i/lub zanieczyszczenia innymi środkami i produktami. Jeśli nie ma sposobu skutecznego rozdzielenia tych produktów należy oferować albo produkt ekologiczny/ w okresie konwersji albo nieekologiczny.

3.2.1.3. Przechowywanie

Pomieszczeniami magazynowania należy zarządzać w taki sposób, aby zapewnić możliwość jednoznacznej identyfikacji produktów w dowolnym momencie. Kontroli podlegają dowody z poniższego zakresu:

- Rejestry magazynowe pokazujące dane wejścia i wyjścia danych partii produktu oraz stany bieżące produktów
- Instrukcje i rejestry działań na produktach w obrębie magazynu.

- Instrukcje i zapisy z mycia/czyszczenia/dezynfekcji pomieszczeń magazynowych i ich skuteczność.
- Potwierdzenia, iż system oznakowania produktów i miejsc ich magazynowania jest znany odpowiedzialnym pracownikom i wdrożony.
- Potwierdzenia, iż system identyfikowalności produktów i miejsc ich magazynowania jest znany odpowiedzialnym pracownikom i wdrożony.
- Procedury monitoringu w magazynie, zapisy i postępowanie z produktem niespełniających dalej kryteriów rolnictwa ekologicznego.

3.2.1.4. Wydanie produktu pochodzącego z produkcji ekologicznej

- Kryteria wydania produktu – identyfikowalność.
- Kontrola wydania produktu i zapisy z wyniku kontroli (np. prawidłowość oznakowania, oznakowanie/dokumentacja towarzysząca, a zawartość dostawy, warunki i identyfikacja transportu).
- Ocena opakowań.
- Dokumentacja księgową dla wydania danej partii produktu i ewidencja wszystkich wydań od ostatniej kontroli (faktura VAT, faktura RR, kwit wagowy itp.).
- Potwierdzenie, iż procedura wydania produktu jest znana właściwym pracownikom (np. szkolenia, instrukcje stanowiskowe).
- Rejestr reklamacji i podjęte działania korygujące.

3.2.1.5. Transport

Strona, która odpowiada za organizację transportu (transport zewnętrzny własny i wynajęty lub obcy; transport wewnętrzny własny i wynajęty), zapewnia nienaruszalność względem kryteriów rolnictwa ekologicznego dla transportowanego produktu, a Podmiot prowadzi nadzór nad warunkami transportu. Zamknięcie z użyciem plomby/pieczęci nie jest wymagane, jeśli transport dotyczy podmiotów uczestniczących w systemie certyfikacji ekologicznej, dostawie towarzyszy dokument z wymaganymi danymi oraz zaangażowane podmioty prowadzą ewidencję wysyłek/odbiorów (dotyczy każdego transportu), transport obejmuje wyłącznie produkty ekologiczne lub wyłącznie produkty w okresie konwersji. Kontroli podlegają dowody z poniższego zakresu:

- Procedury dla transportu produktów (włączając określenie działań w sytuacji zdarzeń losowych, zapewnienie rozdzielności dla produktów pochodzących z produkcji ekologicznej od innych produktów).
- Określenie działań w nadzorze transportu, zapisy z tych działań.
- Umowy z usługodawcami, określające warunki transportu dla produktów pochodzących z produkcji ekologicznej. Umowy powinny określać zobowiązania do realizacji wymagań systemem kontroli,
- procedury dla transportu własnego zapewniające rozdzielność produktów pochodzących z produkcji ekologicznej od innych oraz nienaruszalność oryginalnych opakowań, w tym także zbiorczych – jeśli dotyczy.
- Identyfikacja transportu w powiązaniu z produktami
- Dokumenty transportowe (listy przewozowe identyfikujące produkty).
- Zapisy z przyjęcia produktów
- Zapisy z kontroli jakości parku transportowego.

3.2.1.6. Dokumentacja księgową

Dokumentacja dotycząca zakupów i sprzedaży musi być dostępna i umożliwiać określenie ilościowego obrotu produktami. Podmiot przechowuje i udostępnia dokumentację. Kontroli podlegają dowody z poniższego zakresu:

- identyfikacja nazwy, ilości i dostawców produktów
- identyfikacja nazwy, ilości i odbiorców produktów
- import produktów z krajów trzecich,

- innych działań dotyczących produktów
- dotyczącego ilości i rodzaju produktów składowanych w obiektach,
- dotyczącego podwykonawców,
- salda dochodów i wydatków,
- otrzymanych i/lub wysłanych reklamacji/ skarg (z zakresu statusu ekologicznego produktu) z podjętymi działaniami poreklamacyjnymi.

3.2.1.7. Identyfikowalność i bilans masy

Należy zapewnić identyfikowalność na każdym etapie produkcji. Procedury identyfikacji powinny określać drogę produktu pochodzącego z produkcji ekologicznej, aby zapobiec jakimkolwiek pomieszaniu, zanieczyszczeniu. Należy wdrożyć odpowiednie procedury monitorujące ilości wchodzące i wychodzące do jednostki produkcyjnej. Kontroli podlegają dowody z poniższego zakres:

- zapisy identyfikujące na poziomie dostawców, sprzedawców, odbiorców i nabywców,
- identyfikowalność wewnętrzna (magazyn, dystrybucja, transport),
- zapisy identyfikujące opakowania.

3.2.1.8. Asortyment produktów zgłaszanych do certyfikacji

Asortyment produktów, które Podmiot wprowadza do obrotu może ulegać ciągłym zmianom. Bureau Veritas Polska Sp. z o.o. wymaga informacji o zmianach na liście produktów ekologicznych przyjmowanych i wprowadzanych do obrotu. W przypadku rozszerzania asortymentu, może zachodzić konieczność przeprowadzenia dodatkowej kontroli, jeżeli proces uległ zmianom.

3.2.1.9. System Zarządzania Jakością

Weryfikacja systemu zarządzania jakością nie jest objęta zakresem kontroli na zgodność z kryteriami rolnictwa ekologicznego. Jeśli jednak, widoczny jest negatywny wpływ na status produkcji ekologicznej, Inspektor w zależności od ciężaru przypadku może wskazać je jako obszary do doskonalenia lub ująć w kategorii niezgodności. **Zaleca się również przeprowadzenie analizy na potrzebę zapobiegania oszustwom dla prowadzonych działań w rolnictwie ekologicznym (tak zwany Organic fraud prevention plan).**

3.2.1.10. Import z krajów trzecich

Produkty pochodzące z produkcji ekologicznej importowane z państw trzecich, mogą być wprowadzane swobodnie do obrotu na terytorium UE pod warunkiem, że produkty te oraz procedura ich importu spełniają wymagania programu certyfikacji. Podmiot, który zamierza importować produkty z Krajów trzecich musi zgłosić zamiar prowadzenia takiej działalności wybranej upoważnionej jednostce certyfikującej. Warunkiem dopuszczenia produktów ekologicznych z Państw trzecich jest posiadanie przez Importera Świadectwa Kontroli. Świadectwo kontroli wystawia odpowiedni organ kontroli lub jednostka certyfikująca w kraju trzecim, zatwierdza odpowiedni właściwy organ państwa członkowskiego i wypełnia pierwszy odbiorca z zastosowaniem zintegrowanego skomputeryzowanego systemu weterynaryjnego (TRACES) ustanowionego decyzją Komisji 2003/24/WE. Unia Europejska, celem nadzoru nad importem produktów rolnictwa ekologicznego z Krajów Trzecich, udostępniła narzędzie teleinformatyczne TRACES, które jest obligatoryjne, obok jednostek certyfikujących oraz organów kontroli, dla wszystkich importerów - podmioty posiadające siedzibę na terytorium UE i zajmujące się importem produktów z krajów trzecich, pierwszych odbiorców – podmioty posiadające siedzibę na terytorium UE i przyjmujące na rzecz importera lub własny produkty zaimportowane z krajów trzecich oraz eksporterów - podmioty eksportujące produkty ekologiczne z Państw trzecich do UE. Procedury postępowania można znaleźć na stronie internetowej www.gov.pl/web/ijhars/

Dodatkowa dokumentacja w przypadku importu i wprowadzania produktu na rynek:

- komunikacja z Bureau Veritas w temacie planowanych terminów odbioru produktu w Polsce (informacja do Bureau Veritas Polska Sp. z o.o. i właściwego Wojewódzkiego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w terminie 14 dni przed planowanych przywozem),
- oryginał świadectwa kontroli jest wydrukowaną i własnoręcznie podpisaną kopią wypełnionego świadectwa elektronicznego w TRACES,
- wyciągi ze świadectwa kontroli (jeśli dotyczy),

- list przewozowy z wykazem produktów,
- faktury zakupu,
- świadectwo pochodzenia (jeśli dostępne).

Świadectwo kontroli należy przedstawić dla każdej ilości produktów w ramach jednego lub większej liczby kodów Nomenklatury Scalonej, przewożonych tym samym środkiem transportu i pochodzących z tego samego państwa trzeciego. W przypadku, gdy produkty przewożone są kilkoma środkami transportu, dla każdego z nich musi zostać wydane przez jednostkę/organ kontrolujący w państwie trzecim odrębne świadectwo kontroli. W przypadku, gdy zachodzi regularny przywóz (np. cotygodniowy) tych samych produktów z tego samego państwa, za każdym razem wymagane jest nowe świadectwo kontroli. Powyższa dokumentacja musi być przechowywana przez okres, co najmniej 2 lat.

3.2.2. Przetwarzanie, działania inne niż przetwarzanie, w tym konserwowanie

Dokumentacja, w tym także dokumentacja towarowa i księgową, wymagana w czasie kontroli, powinna być łatwo dostępna i czytelna. Kontrola zgodności z kryteriami rolnictwa ekologicznego ma na celu określenie czy produkty w czasie całej swojej drogi podlegają identyfikacji i identyfikowalności, czy są zabezpieczone przed celowym lub przypadkowym zanieczyszczeniem lub podmianą. Dokumenty i zapisy dotyczące przetwarzania powinny być łatwo dostępne w czasie kontroli. Każdy Podmiot może mieć wdrożone własne indywidualne systemy zarządzania dokumentami i procesami, istotne jest, aby były one dostępne, zrozumiałe i rzetelnie uzupełniane. Poza obowiązkowym wdrożeniem dobrych praktyk produkcyjnych, Jednostka Produkcyjna identyfikuje krytyczne etapy przetwarzania w zakresie przestrzegania kryteriów rolnictwa ekologicznego. W szczególności należy podjąć środki ostrożności w celu uniknięcia ryzyka zanieczyszczenia przez niedozwolone produkty, substancje lub środki. **Zaleca się również przeprowadzenie analizy na potrzeby zapobiegania oszustwom dla prowadzonych działań w rolnictwie ekologicznym (tak zwany Organic fraud prevention plan).** Szczególne znaczenie mają procesy mycia i/lub czyszczenia, należy badać skuteczność mycia/czyszczenia oraz prowadzić ich ewidencję. Procesy identyfikacji i identyfikowalności powinny efektywnie zapobiegać wprowadzeniu do obrotu produktów nieekologicznych lub takich, które w trakcie przerobu utraciły status produktów ekologicznych. W przypadku zakładów, gdzie prowadzi się produkcję równoległą, wszystkie etapy od przyjęcia surowca ekologicznego lub w okresie konwersji poprzez przetwórstwo/magazynowanie/konfekcjonowanie (jeśli dotyczy) do wydania/sprzedaży z magazynu produktów gotowych muszą być zidentyfikowane i powinny być podjęte działania zabezpieczające ich rozdzielność (odseparowanie) w stosunku do działań na produktach nieekologicznych, jak i samych produktów nieekologicznych. Rozdzielność może być zapewniona poprzez rozdział czasowy lub fizyczny - oddzielne miejsce. W przypadku rozdzielenia czasowego szczególne znaczenie mają procesy mycia/czyszczenia linii produkcyjnych przed rozpoczęciem przerobu surowców pochodzących z produkcji ekologicznej. W obu przypadkach konieczne jest podjęcie dodatkowych działań identyfikujących poszczególne partie produktu gotowego/półproduktu, tak, aby zapobiec zamieszaniu lub zamiany produktów (jako działania zamierzonego lub przypadkowego).

3.2.2.1. Przyjęcie surowców pochodzących z produkcji ekologicznej

Zanim surowiec zostanie przyjęty do „przerobu” należy przeprowadzić kontrolę dokumentacji towarzyszącej dostawie (określenie nazwy produktu, producenta, numer i nazwa jednostki certyfikującej, numer partii, listy przewozowe, certyfikat) i etykiet z faktyczną zawartością dostawy. Kontroli podlega zamknięcie opakowań/pojemników/kontenerów, które ma uniemożliwić zamianę zawartości w czasie transportu bez widocznego uszkodzenia plomb. Zamknięcie takie nie jest wymagane, jeśli transport dotyczy podmiotów uczestniczących w systemie certyfikacji ekologicznej, dostawie towarzyszy dokument z wymaganymi danymi oraz zaangażowane podmioty prowadzą ewidencję wydań/odbiorów. Kontroli podlegają dowody z poniższego zakresu:

- aktualne certyfikaty zgodności dla dostarczonych surowców/półproduktów,
- aktualne Umowy z dostawcami surowca,
- wynik z kontroli przyjęcia surowca,
- potwierdzenie dostawy (np. faktura RR, kwit wagowy, WZ) z autoryzacją dostawcy i Jednostki,
- w przypadku korzystania z usług transportowych – dokument transportowy z określeniem produktu, producenta, partii i nazwy firmy transportowej, pozwolenia inne - pojazd został przygotowany do przewożenia produktów pochodzących z produkcji ekologicznej (np. certyfikat/raport mycia pojazdu),
- zapisy z nadzoru transportu (firm zewnętrznych i dostawców),
- zestawienie wszystkich dostaw z okresu od ostatniej kontroli,
- potwierdzenie, iż procedura przyjęcia surowca pochodząca z produkcji ekologicznej jest znana właściwym pracownikom,

- zaświadczenie o niewystępowaniu: GMO, pochodnych GMO lub wytworzonych przy udziale GMO.

3.2.2.2. Magazynowanie surowców pochodzących z produkcji ekologicznej

Pomieszczeniami magazynowania należy zarządzać w taki sposób, aby zapewnić możliwość jednoznacznej identyfikacji produktów w dowolnym momencie. Kontroli podlegają dowody z poniższego zakresu:

- rejestry magazynowe, pokazujące wejścia i wyjścia danych partii surowca pochodzącego z produkcji ekologicznej,
- identyfikowalność i identyfikacja wewnętrzna,
- instrukcje i zapisy z mycia/czyszczenia/dezynfekcji pomieszczeń magazynowych i ich skuteczność,
- potwierdzenia, iż system oznakowania surowców pochodzących z produkcji ekologicznej jest skuteczny i znany właściwym pracownikom,
- potwierdzenia, iż system identyfikowalności surowców pochodzących z produkcji ekologicznej i miejsc ich magazynowania jest znany odpowiedzialnym pracownikom i wdrożony,
- procedury monitoringu w magazynie, zapisy i postępowanie z surowcem nie spełniających dalej kryteriów rolnictwa ekologicznego.

3.2.2.3. Produkcja – przetwarzanie, działania inne niż przetwarzanie, w tym konserwowanie

Nie stosuje się substancji i technik, które odtwarzają właściwości utracone w trakcie przetwarzania i przechowywania, naprawiają skutki zaniedbań zaistniałych w trakcie przetwarzania lub w inny sposób mogą wprowadzić w błąd w kwestii prawdziwej natury tych produktów. Paczkowany środek spożywczy oznakowany jako ekologiczny- co najmniej 95% masy składników pochodzenia rolniczego stanowią składniki ekologiczne. **Karma dla zwierząt domowych oznakowany jako ekologiczny- co najmniej 95% masy składników pochodzenia rolniczego stanowią składniki ekologiczne.** Przetworzona pasza, w tym oznakowana jako ekologiczna co najmniej 95 % suchej masy produktu jest ekologiczne i wszystkie składniki pochodzenia rolnego zawarte w paszy przetworzonej są ekologiczne. Do składników pochodzenia rolniczego nie wlicza się wody pitnej i soli (Sól może też być o statusie ekologicznym), część dodatków do żywności i/lub pasz. Jeśli podejmowane są inne działania, poza przechowywaniem, w zależności od charakteru tych działań, kontrola będzie obejmowała ocenę wdrożonych procedur dla tych działań oraz udokumentowanie działań – w kontekście kryteriów rolnictwa ekologicznego. Kontrola obejmie co najmniej właściwe zabezpieczenie produktu przez zanieczyszczeniem lub zamieszczeniem. Kontroli podlegają dowody z poniższego zakresu:

- pisemna receptura i skład,
- karty produkcyjne,
- wydajność produkcji,
- ewidencja mycia/czyszczenia/dezynfekcji linii produkcyjnej, powierzchni mających kontakt z produktem, pomieszczeń przed rozpoczęciem produkcji ekologicznej (w przypadku produkcji równoległej) i zapisy skuteczności tych procesów,
- zestawienie terminów, czasów, miejsca produkcji ekologicznej i nie ekologicznej - potwierdzenie zachowania rozdzielności produkcji ekologicznej,
- zapisy z działań produkcyjnych (np. mycie, mielenie, pasteryzowanie, wędzenie),
- potwierdzenia, iż ekologiczne zasady produkcji są znane właściwym pracownikom.

3.2.2.4. Dodatki do żywności, dodatki do paszy, substancje pomocnicze, składniki pochodzenia rolniczego nieprodukowane metodami ekologicznymi

Dozwolone dodatki do żywności, dodatki do paszy, tym nośniki, substancje pomocnicze, wymienione są w formie zemkniętych wykazów, które utrzymywane są przez Program certyfikacji.

3.2.2.5. Magazynowanie wyprodukowanego produktu

Pomieszczeniami magazynowania należy zarządzać w taki sposób, aby zapewnić możliwość jednoznacznej identyfikacji produktów w dowolnym momencie. Procedury wydania z magazynu produktu gotowego powinny zapobiegać wprowadzeniu do obrotu produktu nieekologicznego z oznaczeniem odnoszącym się do ekologicznych metod produkcji. Kontroli podlegają dowody z poniższego zakresu:

- rejestry magazynowe, pokazujące wejścia i wyjścia danych partii ekologicznego i lub w okresie konwersji produktu gotowego lub półproduktu,
- identyfikowalność i identyfikacja wewnętrzna,
- instrukcje i zapisy z mycia/czyszczenia/dezynfekcji pomieszczeń magazynowych i ich skuteczność,
- zapisy potwierdzające nadzór nad produktami w magazynie produktów gotowych,
- zwolnienie produktu lub wycofanie z magazynu,
- potwierdzenia, iż system oznakowania produktów gotowych jest znany właściwym pracownikom,
- potwierdzenia, iż system identyfikowalności produktów gotowych i miejsc ich magazynowania jest znany odpowiedzialnym pracownikom i wdrożony,
- procedury monitoringu w magazynie, zapisy i postępowanie z surowcem nie spełniających kryteriów rolnictwa ekologicznego,
- opakowania: kontrola i zamknięcie opakowania – jeśli dotyczy.

3.2.2.6. Oznakowanie, Sprzedaż i Reklamacje

Produkt końcowy spełniający kryteria rolnictwa ekologicznego może być oznakowany jako Ekologiczny/EKO/BIO. Jeśli produkt spełnia kryteria rolnictwa ekologicznego, w poszanowaniu do innych wymogów znakowania, powinien posiadać właściwe oznakowanie w zależności od rodzaju np. pasza, żywność, jaja, obowiązkowo: wspólnotowe logo w przypadku żywności ekologicznej i **karmy dla zwierząt domowych**, numer jednostki certyfikującej oraz kraj pochodzenia surowców. Kontrolni podlegają dowody z poniższego zakresu:

- kryteria wydania produktu jako produktu ekologicznego lub w okresie konwersji – identyfikowalność,
- kontrola wydania produktu i zapisy z wyniku kontroli (np. prawidłowość oznakowania, oznakowanie/dokumentacja towarzysząca a zawartość dostawy, warunki i identyfikacja transportu),
- ocena opakowań,
- dowody sprzedaży danych partii produktu,
- dokumenty towarzyszące sprzedaży (np. specyfikacja),
- dokumenty transportowe (list przewozowy) i zapisy z nadzoru transportu,
- rejestr reklamacji i zapisy z podjętych działań korygujących,
- potwierdzenie, iż procedura wydania produktu jest znana właściwym pracownikom (np. szkolenia, instrukcje stanowiskowe),
- zapisy z symulacji lub rzeczywistej sytuacji wycofania produktu ekologicznego lub w okresie konwersji z rynku lub magazynu produktów gotowych,
- wzór etykiety dla produktów gotowych,
- rejestry Klientów i sprzedanych im partii produktu,
- zakres kompetencji i upoważnień w sytuacjach wycofania produktu z rynku,
- powoływania się na certyfikacje np. materiały reklamowe, dokumenty transakcyjne, ulotki.

3.2.2.7. Transport

Strona, która odpowiada za organizację transportu (transport zewnętrzny własny i wynajęty lub obcy; transport wewnętrzny własny i wynajęty), zapewnia nienaruszalność względem kryteriów rolnictwa ekologicznego dla transportowanego produktu, a Podmiot prowadzi nadzór nad warunkami transportu. Zamknięcie z użyciem plomby/pieczeni nie jest wymagane, jeśli transport dotyczy podmiotów uczestniczących w systemie certyfikacji ekologicznej, dostawie towarzyszy dokument z wymaganymi danymi oraz zaangażowane podmioty prowadzą ewidencję wysyłek/odbiorów (dotyczy każdego transportu), transport obejmuje wyłącznie produkty ekologiczne lub wyłącznie produkty w okresie konwersji. Kontrolni podlegają dowody z poniższego zakresu:

- Procedury dla transportu produktów (włączając określenie działań w sytuacji zdarzeń losowych, zapewnienie rozdzielności dla produktów pochodzących z produkcji ekologicznej od innych produktów).

- Określenie działań w nadzorze transportu, zapisy z tych działań.
- Umowy z usługodawcami, określające warunki transportu dla produktów pochodzących z produkcji ekologicznej. Umowy powinny określać zobowiązania do realizacji wymagań systemem kontroli,
- procedury dla transportu własnego zapewniające rozdzielność produktów pochodzących z produkcji ekologicznej od innych oraz nienaruszalność oryginalnych opakowań, w tym także zbiorczych – jeśli dotyczy.
- Identyfikacja transportu w powiązaniu z produktami
- Dokumenty transportowe (listy przewozowe identyfikujące produkty).
- Zapisy z przyjęcia produktów
- Zapisy z kontroli jakości parku transportowego.

3.2.2.8. Dokumentacja księgową

Dokumentacja dotycząca zakupów i sprzedaży musi być dostępna i umożliwiać określenie ilościowe obrotu produktami pochodzącymi z produkcji ekologicznej. Podmiot przechowuje i udostępnia dokumentację. Kontroli podlegają dowody z poniższego zakresu:

- dotycząca identyfikacji nazwy, ilości i dostawców produktów/surowców pochodzących z produkcji ekologicznej,
- dotycząca identyfikacji nazwy, ilości i odbiorców produktów/ surowców pochodzących z produkcji ekologicznej,
- innych działań dotyczących produktów pochodzących z produkcji ekologicznej,
- dotycząca ilości i rodzaju produktów składowanych w obiektach,
- dotycząca podwykonawców,
- saldo dochodów i wydatków,
- otrzymane lub wysłane reklamacje/skargi (z zakresu statusu ekologicznego produktu) z podjętymi działaniami reklamacyjnymi.

3.2.2.9. Identyfikowalność i bilans masy

Należy zapewnić identyfikowalność na każdym etapie produkcji. Procedury identyfikacji powinny określać drogę przepływu produktów, aby zapobiec jakimkolwiek pomieszaniu, zanieczyszczeniu. Należy wdrożyć odpowiednie procedury monitorujące wydajność produkcji – ilości wchodzące, wychodzące, straty produkcyjne, odpad użyteczny, odpad nieużyteczny. Kontroli podlegają dowody z poniższego zakresu:

- zapisy identyfikujące produkt w obszarze: partii, dostawcy, surowca, odbiorcy, podwykonawcy, dodatków,
- zapisy identyfikujące drogę opakowań dla surowców lub produktów/półproduktów – w przypadku opakowań wielokrotnego użycia,
- identyfikowalność wewnętrzna (magazyn, dystrybucja, transport),
- zapisy produkcyjne
- Specyfikacje wraz z współczynnikami uzysku

3.2.2.10. Asortyment produktów zgłaszanych do certyfikacji

Asortyment produktów, które Podmiot przygotowuje wprowadza do obrotu może ulegać ciągłym zmianom. Bureau Veritas wymaga informacji o zmianach na liście produktów pochodzących z produkcji ekologicznej przyjmowanych, przygotowanych i wprowadzanych do obrotu. W przypadku rozszerzania asortymentu, może zachodzić konieczność przeprowadzenia dodatkowej kontroli, jeżeli proces uległ zmianom.

3.2.2.11. Działania przygotowawcze inne niż przetwarzanie

Jeśli są podejmowane inne działania, poza przetwarzaniem, w zależności od charakteru tych działań, kontrola będzie obejmowała ocenę procedur dla tych działań, wdrożenie procedur oraz udokumentowanie działań – w kontekście kryteriów rolnictwa ekologicznego. Przykłady takich działań: tworzenie palet zbiorczych dla odbiorcy, dodanie etykiet

(np. ze względów na użyty język na oryginalnej etykiecie), postępowanie dla produktów bez opakowań jednostkowych, krojenie/porcjowanie bez zmiany składu chemicznego, prowadzenie procesu sticerowania produktów pochodzących z produkcji ekologicznej. Kontrola obejmuje właściwe zabezpieczenie produktu ekologicznego przed zanieczyszczeniem i/lub zamieszczeniem.

3.2.2.12. **Badania**

Program badań w Jednostce Produkcyjnej (o ile dotyczy), jeżeli jest dostępny to kontroli podlega:

- wykaz badań i wyników tych badań zleconych przez podmiot w ramach systemu jakości.

3.2.2.13. **System zarządzania Jakością**

Weryfikacja systemu zarządzania jakością nie jest objęta zakresem kontroli na zgodność z kryteriami rolnictwa ekologicznego. Jeśli jednak, widoczny jest negatywny wpływ na status produkcji ekologicznej, Inspektor w zależności od ciężaru przypadku może wskazać je jako obszary do doskonalenia lub ująć w kategorii niezgodności. Inspektor w czasie wizytacji Jednostki Produkcyjnej, będącej w czasie produkcji, zwraca uwagę, czy przestrzegane są zasady Dobrych Praktyk Produkcyjnych i Higienicznych. Inspektor weryfikuje także, czy zostały określone krytyczne punkty dla ekologicznej produkcji – najlepiej w formie uaktualnienia analizy ryzyka zachowania zgodności z kryteriami rolnictwa ekologicznego i czy dla punktów tych zostały określone środki ostrożności, środki zapobiegawcze lub procedury postępowania w sytuacji niespełnienia kryteriów stawianych zidentyfikowanym punktom. **Zaleca się również przeprowadzenie analizy na potrzebę zapobiegania oszustwom dla prowadzonych działań w rolnictwie ekologicznym (tak zwany Organic fraud prevention plan).**

3.2.3. **Podmiot gospodarczy posiadający wiele lokalizacji**

Podmioty posiadające wiele lokalizacji (jednostek produkcyjnych) w zakresie:

- przygotowywania
 - przetwarzania
 - działania inne niż przetwarzanie, w tym konserwowanie
 - pakowanie/znakowanie/konfekcjonowanie/Co-packing
- **Obrót - Wprowadzanie na rynek/Dystrybucja/Przechowywanie/Eksport/Import**

oraz z uwzględnieniem dodatkowych szczegółowych kryteriów związanych z zarządzaniem ryzykiem zachowania zgodności z kryteriami rolnictwa ekologicznego, mogą, na żądanie, zostać objęte kontrolą, w ramach której nie wszystkie zgłaszane jednostki produkcyjne zostaną podane fizycznej ocenie na miejscu. W tym celu muszą być spełnione i/lub wdrożone następujące warunki:

- podmiot gospodarczy posiada centralne biuro zarządzające, które odpowiedzialne jest za opracowanie systemu jakości odnoszącego się do wymagań rolnictwa ekologicznego,
- we wszystkich lokalizacjach (jednostkach produkcyjnych) wdrożony jest jednakowy system zarządzania utrzymywany i nadzorowany poprzez wewnętrzne coroczne oceny przez centralne biuro zarządzające,
- zakup certyfikowanych produktów pochodzących z produkcji ekologicznej odbywa się z poziomu centralnego biura zarządzającego,
- we wszystkich lokalizacjach jednostkach produkcyjnych prowadzony jest ten sam proces odnoszący się do przygotowania/przetwarzania/wprowadzania na rynek/ dystrybucji/ przechowywania/eksportu/importu produktów pochodzących z produkcji ekologicznej.

Dodatkowe informacje można uzyskać bezpośrednio w jednostce certyfikującej.

3.3. **Certyfikacja Grupowa**

Podmioty prowadzące produkcję rolną mogą zrzeczyć się i utworzyć grupę producentów (grupę podmiotów) i jako taka organizacja przystąpić do certyfikacji pod warunkiem

spełnienia poniższych kryteriów

- członkami grupy producentów (grupy podmiotów) mogą być tylko producenci rolni
- liczba członków w grupie nie może przekraczać 2000
- koszty certyfikacji indywidualnej każdego członka nie będą przekraczać 2 %
 - wartości jego całego obrotu, obejmującego działalność w zakresie rolnictwa ekologicznego i inną, za rok poprzedzający lub wartości jego obrotu obejmującego działalność tylko w zakresie rolnictwa ekologicznego, a roczna wartość obrotu produkcją ekologiczną nie będzie przekraczała 25 000 Euro, w przypadku gdy członek prowadzić będzie również działania w zakresie obrotu produktami ekologicznym lub produkcją ekologiczną nie przekracza 15 000 Euro
- każdy członek grupy zarządza gospodarstwem o
 - powierzchni do 5 hektarów;
 - powierzchni 0,5 hektara w przypadku szklarni; lub
 - powierzchni 15 hektarów – wyłącznie w przypadku trwałych użytków zielonych
- grupa producentów (grup podmiotów) ma siedzibę w Polsce i ma osobowość prawną
- wdrożony jest wewnętrzny grupowy system zarządzania jakością, w którego zakresie uwzględniony jest również wspólny system wprowadzania do obrotu produktów wytworzonych przez grupę
- członkowie grupy co do zasady prowadzą gospodarstwa w niewielkiej odległości od siebie, przyjmuje się, że jest to około 10 km w linii prostej
- wewnętrzny grupowy system zarządzania jakością określa polityki i mechanizmy nadzoru nad produkcją ekologiczną prowadzoną przez grupę i jej członków (...)⁷.

4. Dopuszczone produkty służące do czyszczenia i dezynfekcji

Dozwolone produkty służące do czyszczenia i dezynfekcji, wymienione są w formie zemkniętych wykazów, które utrzymywane są przez Program certyfikacji.

5. Oznakowanie produktu jako ekologicznego

Produkt, który spełnia kryteria rolnictwa ekologicznego, – co potwierdzone jest certyfikatem zgodności – ma prawo zawierać w swoim oznakowaniu: nazwę produktu z odniesieniem do słowa 'ekologiczny' lub skrótów: 'eko' / 'bio' nazwę i numer Jednostki Certyfikującej, wspólnotowe logo oraz kraj pochodzenia surowców, przykład:

Unijne logo
produkcji
ekologicznej

Długość unijnego logo produkcji ekologicznej musi wynosić co najmniej 9 mm, a szerokość co najmniej 13,5 mm, zaś proporcja jego wysokości do szerokości musi być równa 1:1,5. W przypadku bardzo małych opakowań minimalna wielkość logo może zostać wyjątkowo zmniejszona do wysokości 6 mm.

Numer jednostki certyfikującej: Bureau Veritas Polska Sp. z o.o.

PL-EKO-12

Rolnictwo UE / Rolnictwo spoza UE / Rolnictwo Polska (Region – jeśli dotyczy) / Akwakultura UE / Akwakultura spoza UE / Akwakultura Polska (Region – jeśli dotyczy)

Miejsce
wyprodukowania
surowców

⁷ Opis w trakcie wdrażania.

Weryfikacja oznaczeń nawiązujących do produkcji ekologicznej, występujących na etykiecie oraz użycie logo - należy przed zastosowaniem dosłać projekt etykiety do Bureau Veritas adres: agrocet@bureauveritas.com do zaakceptowania.

6. Reklamacje

Podmiot zobowiązany jest do rejestrowania złożonych mu reklamacji, poinformowania o nich Bureau Veritas Polska Sp. z o.o. i podjęcia działań naprawczych. Kontroli podlegają dowody z poniższego zakresu:

- rejestr reklamacji,
- działania naprawcze w stosunku do reklamacji z zakresu rolnictwa ekologicznego,
- o reklamacji należy poinformować Bureau Veritas na adres: agrocet@bureauveritas.com

7. Komunikacja z jednostką certyfikującą

Podmiot, do celów kontroli i/lub innych czynności urzędowych, może zostać wezwany do przedstawienia wszelkich dokumentów i innych informacji będących w przedmiocie zakresu programu certyfikacji. W zakresie tym, podmioty są zobowiązane do pełnej współpracy z Jednostką Certyfikującą. Podmiot zobowiązany jest również do poinformowania Bureau Veritas o wszelkich zmianach wpływających na zakres certyfikacji, w tym w szczególności dotyczące zwiększenia /rozszerzenia ilości produktów zgłaszanych do certyfikacji. Kontroli podlegają dowody z poniższego zakresu:

- dokumentacja określająca zmiany wpływające na zakres certyfikacji,
- dowody wymiany informacji
- o powyższych elementach należy poinformować Bureau Veritas na adres: agrocet@bureauveritas.com

8. Zarządzenie niezgodnościami

W przypadku gdy podmiot **podejrzewa**, że produkt, który został przez niego wytworzony, przygotowany lub przywieziony lub który otrzymał on od innego podmiotu, nie jest zgodny z niniejszym rozporządzeniem, należy podjąć odpowiednie działania;

- identyfikuje i odseparowuje dany produkt,
- sprawdza, czy podejrzenie niezgodności może zostać uzasadnione,
- nie wprowadza danego produktu do obrotu jako produktu ekologicznego lub w okresie konwersji i nie stosuje go w produkcji ekologicznej, chyba że podejrzenie niezgodności można wykluczyć,
- w przypadku gdy podejrzenie niezgodności jest uzasadnione lub gdy nie można go wykluczyć, niezwłocznie informuje Bureau Veritas Polska Sp. z o.o.,
- w pełni współpracuje z Bureau Veritas Polska Sp. z o.o. w zakresie weryfikowania i identyfikowania przyczyn podejrzewanej niezgodności,

Niezgodność rozumiana jest jako niezgodność z zakresie wymogów ustanowionych przez program certyfikacji - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848.

W przypadku **podejrzenia niezgodności** z programem certyfikacji z powodu obecności niedopuszczonych produktów lub substancji, podmiot jest zobowiązany do sprawdzenia czy podejrzenie niezgodności jest uzasadnione. W tym celu w sytuacji, gdy:

- podejrzenie niezgodności dotyczy przywożonego produktu ekologicznego lub przywożonego produktu w okresie konwersji, podmiot sprawdza, czy:
 - informacje na etykiecie produktu ekologicznego lub produktu w okresie konwersji oraz informacje zawarte w dokumentach towarzyszących są zgodne;
 - informacje dotyczące certyfikatu przedstawionego przez dostawcę odnoszą się do faktycznie zakupionego produktu;
- podejrzenie, że przyczyna obecności niedozwolonych produktów lub substancji leży po stronie podmiotu, podmiot ten bada wszelkie możliwe przyczyny obecności niedopuszczonych produktów lub substancji.

Gdy podejrzenie niezgodności jest uzasadnione lub gdy nie można go wykluczyć, podmiot niezwłocznie powiadamia Bureau Veritas Polska Sp. z o.o., przedstawiając, w miarę dostępności, następujące elementy:

- informacje i dokumenty dotyczące dostawcy (specyfikacja wysyłkowa, faktura, certyfikat dostawcy, świadectwo kontroli produktów pochodzących z produkcji ekologicznej);
- identyfikowalność produktu wraz z identyfikacją partii, ilością zapasów oraz ilością sprzedanego produktu;
- wyniki badań z akredytowanego laboratorium, w stosownych przypadkach i w miarę dostępności;
- karta pobierania próbek z wyszczególnieniem czasu, miejsca i metody zastosowanej do pobrania próbki;
- wszelkie informacje na temat wszelkich wcześniejszych podejrzeń w odniesieniu do konkretnego niedopuszczonego produktu lub substancji;
- wszelkie inne istotne dokumenty mające na celu wyjaśnienie sprawy

Podmiot zobowiązany jest do pełnej współpracy z jednostką certyfikującą w zakresie jaki jednostka certyfikująca uzna za zasadne, w celu zweryfikowania zgodności z programem certyfikacji.

9. Odstępstwa

Odstępstwa od zasad produkcji ekologicznej wydawane są przez odpowiednie urzędy państwowe np. WIORIN, WIJHARS, GIJHARS zgodnie z programem certyfikacji. W przypadku, gdy odstępstwo wymaga zaopiniowania przez jednostkę certyfikującą, należy złożyć wniosek wraz z odpowiednimi dowodami do jednostki certyfikującej. Po wydaniu opinii przez jednostkę certyfikującą wniosek zostanie przekazany do odpowiednich urzędów państwowych. Dopiero po uzyskaniu pozytywnej decyzji możliwe jest zastosowanie odstępstwa. Informacja o rodzajach odstępstw uregulowana jest w programie certyfikacji.

10. Programy zapewnienia jakości produkcji pierwotnej

- ✓ Dobra Praktyka Rolnicza
- ✓ Dobre Praktyki Produkcyjne (jeśli dotyczy)
- ✓ Dobre Praktyki Higieniczne (jeśli dotyczy)

Powyższe Dobre Praktyki tworzą ekologiczny i bezpieczny surowiec/produkt o wysokiej jakości. Bureau Veritas Polska Sp. z o.o. traktuje wdrożenie wymagań dobrych praktyk jako podstawowe w certyfikacji ekologicznej. Spełnianie kryteriów Dobrych Praktyk Rolniczych, Produkcyjnych i Higienicznych oraz nadzór w tym zakresie są określone oddzielnymi regulacjami prawnymi dla produkcji podstawowej/przetwórstwa – jeśli ma miejsce.

11. Dokumenty związane

Formularze, rejestry, zapisy dotyczące Jednostki Produkcyjnej mogą mieć dowolną formę, muszą jednak spełniać dwa warunki: być w każdej chwili dostępne do wglądu i zawierać wymagane informacje. Dla produkcji rolnej proponujemy korzystanie z formularza (udostępniany przez Bureau Veritas na życzenie podmiotu gospodarczego); **Rejestr działań Rolnik**, który jest opisem rzeczywistych wyników, jakie osiągnięto w Gospodarstwie, jest także ewidencją produkcji w Gospodarstwie, jest podstawą do przeprowadzenia kontroli – zalecamy bieżące prowadzenie zapisów i gromadzenie dokumentów oraz archiwizację dokumentacji. Wzory rejestrów dla producentów są również udostępnione przez Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych na stronie www.gov.pl/web/ijhars/wzory-rejestrow-dla-producentow

12. Przegląd i podjęcie decyzji o certyfikacji

Raport sporządzony przez inspektora podlega **przeglądowi/weryfikacji zgodności**, w ramach, którego dokonuje się oceny, czy prowadzona działalność spełnia wymogi rolnictwa ekologicznego. Na podstawie przeglądu podejmowana jest decyzja o udzieleniu lub odmowie certyfikacji. Informacja o decyzji przekazywana jest podmiotowi.

13. Certyfikat

Podmiotowi zostanie wystawiony certyfikat wyłącznie w formie elektronicznej, przy użyciu zintegrowanego skomputeryzowanego systemu TRACES (narzędzia

teleinformatycznego udostępnionego przez Unie Europejska). Certyfikat dostępny będzie na stronie <https://webgate.ec.europa.eu/tracesnt/directory/publication/organic-operator/index>.

14. Nadzór

W okresie ważności certyfikatu prowadzony jest nadzór w formie dodatkowych kontroli zapowiadanych i niezapowiadanych oraz pobierania próbek do badań laboratoryjnych. Kontrole niezapowiedziane prowadzone są bez jakiegokolwiek wcześniejszego powiadomienia. Kontrolami niezapowiedzianymi objęte są również kontrole roczne. **Nadzór prowadzony jest także poprzez kontrole krzyżowe z innymi instytucjami/organami, którym powierzono zadania w zakresie nadzoru nad produkcją ekologiczną i podmiotami oraz obserwacje produktów z rynku w zakresie prawidłowego oznakowania i powoływania się na rolnictwo ekologiczne w zakresie marketingowym.**

15. Odwołania, reklamacje i spostrzeżenia

Każdy Klient ma prawo złożyć odwołanie lub skargę dotyczącą postępowania i odwołania na decyzję certyfikacyjną Bureau Veritas Polska Sp. z o.o. Szczegółowe informacje dostępne są na stronie internetowej pod linkiem <https://www.bureauveritas.pl/strefa-klienta/skargi-i-odwolania>

Każdy Klient ma prawo złożyć reklamację lub spostrzeżenie dotyczącą postępowania jednostki certyfikującej Bureau Veritas Polska Sp. z o.o.

16. Zachęcamy do poszerzania swojej wiedzy z zakresu rolnictwa ekologicznego poprzez samokształcenie:

- Akty prawne: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/rolnictwo-ekologiczne1>, zakładka: ROLNICTWO EKOLOGICZNE,
- Doradztwo dla Gospodarstw Ekologicznych (Centrum Doradztwa Rolniczego): <https://www.cdr.gov.pl/#>
- materiał przeznaczony do reprodukcji roślin www.piorin.gov.pl, zakładka: ROLNICTWO EKOLOGICZNE (Formularze wniosków o zastosowanie nieekologicznego materiału do reprodukcji roślin w ekologicznym gospodarstwie),
- Środki Ochrony Roślin: <https://www.ior.poznan.pl>
- Nawozy: <http://www.iung.pulawy.pl/>
- Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych: <https://www.gov.pl/web/ijhars> zakładka: ROLNICTWO EKOLOGICZNE,

Jednostki Certyfikujące w Rolnictwie Ekologicznym nie mogą świadczyć dla Państwa usług doradczych lub wdrożeniowych z zakresu rolnictwa ekologicznego, ani też udzielać informacji z obszaru kompetencji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Jednostka certyfikująca Bureau Veritas Sp. z o.o. zapewnia poufność dotyczącą informacji, uzyskanych w procesie certyfikacji lub innych źródeł (np. instytucje nadzorujące, inne jednostki certyfikujące) oraz ochronę ich praw własności.